

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 17.4.2012
COM(2012) 22 final/2

Corrigendum

Annule et remplace le document COM(2012) 22 final du 27.1.2012

Concerne toutes les langues - point 2.2 et point 4.1.6.

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET
OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG**

Handel, vækst og udvikling

En skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov

{SEC(2012) 87 final}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Handel, vækst og udvikling

En skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov

1. FORMÅL

Det globale økonomiske landskab har ændret sig dramatisk i det seneste årti med betydelige implikationer for handel, investeringer og udviklingspolitik. Historisk lave todsatser og en omstrukturering af den internationale handel i de globale forsyningskæder flytter i stigende grad handelspolitikernes fokus til lovgivningsmæssige spørgsmål og andre spørgsmål på nationalt plan. Udviklingslandene har oplevet radikale ændringer. Nogle af dem, såsom Kina, Indien og Brasilien, har formået at høste fordelene af åbne og mere integrerede markeder i verden og er nu blandt de største og mest konkurrencedygtige globale økonomier, mens andre fortsat halter bagefter og risikerer en yderligere marginalisering. Især i Afrika har de mindst udviklede lande i særdeleshed fortsat mange problemer og er længst bagud i arbejdet med at opfylde årtusindeudviklingsmålene.

Begrebet "udviklingslandene" for en gruppe mister derfor sin betydning, og de handels-, investerings- og udviklingspolitiske tiltag skal nu tilpasses for at afspejle dette. Udvikling og handelens specifikke rolle for udvikling er dog af stor betydning. EU har et særligt ansvar som verdens største handelsmagt, den største handelspartner for mange af de mindst udviklede lande og andre lavindkomstlande eller mellemindkomstlande i den nederste halvdel, og som verdens største udviklingsbistandsyder (herunder også vedr. handelsrelaterede programmer).

Som opfølgning på meddelelsen fra 2010 om handel, vækst og verdensanliggender¹ ajourføres meddelelsen fra 2002 om handel og udvikling² med denne meddelelse for at afspejle ændringerne i de økonomiske realiteter, gøre status over hvordan EU har levet op til sine forpligtelser og skitsere, hvilken retning EU's handels- og investeringspolitikker for udvikling bør tage i det næste årti. Meddelelsen bekræfter de vigtigste principper fra 2002 og understreger samtidig behovet for at differentiere mellem udviklingslandene for at fokusere på lande med størst behov og for at forbedre funktionen i vore instrumenter. Den understreger ligeledes, at vore partnere i udviklingslandene må gennemføre interne reformer, og at andre udviklede og vækstøkonomier skal leve op til vore initiativer for at åbne markederne for de lande, der har størst behov.

I denne meddelelse foreslås der en række konkrete måder til at øge synergien mellem handels- og udviklingspolitikker. En effektiv handelspolitik er afgørende for at sætte skub i væksten og beskæftigelsen i EU og i udlandet og for at videreformidle EU's værdier og

¹ "Handel, vækst og verdensanliggender – Handelspolitik som et centralt element i EU's 2020-strategi", KOM(2010) 612 af 9.11.2010.

² "Handel og Udvikling: Hvordan udviklingslandene kan hjælpes til at få udbytte af handel", KOM(2002) 513 af 18.9.2002.

interesser globalt. Det kan også være en stærk drivkraft for at skabe udvikling i tråd med EU-princippet om udviklingsvenlig politikkoherens³. En effektiv udviklingspolitik er af stor betydning for at bidrage til at skabe bedre betingelser for handel og investeringer i udviklingslandene samt til at sikre en retfærdig fordeling af fordelene herved i forbindelse med afskaffelse af fattigdom. Meddelelsen "Forbedring af virkningen af EU's udviklingspolitik: En dagsorden for forandring"⁴ giver løfte om mere støtte til at forbedre erhvervs klimaet, fremme den regionale integration og bidrage til at udnytte mulighederne på verdensmarkederne som drivkraft for inklusiv vækst og bæredygtig udvikling. EU følger i sin eksterne optræden kerneværdierne i EU's eget eksistensgrundlag, herunder respekt for og fremme af menneskerettigheder⁵.

2. EN VERDEN I FORANDRING

2.1. De store ændringer i den økonomiske verdensorden

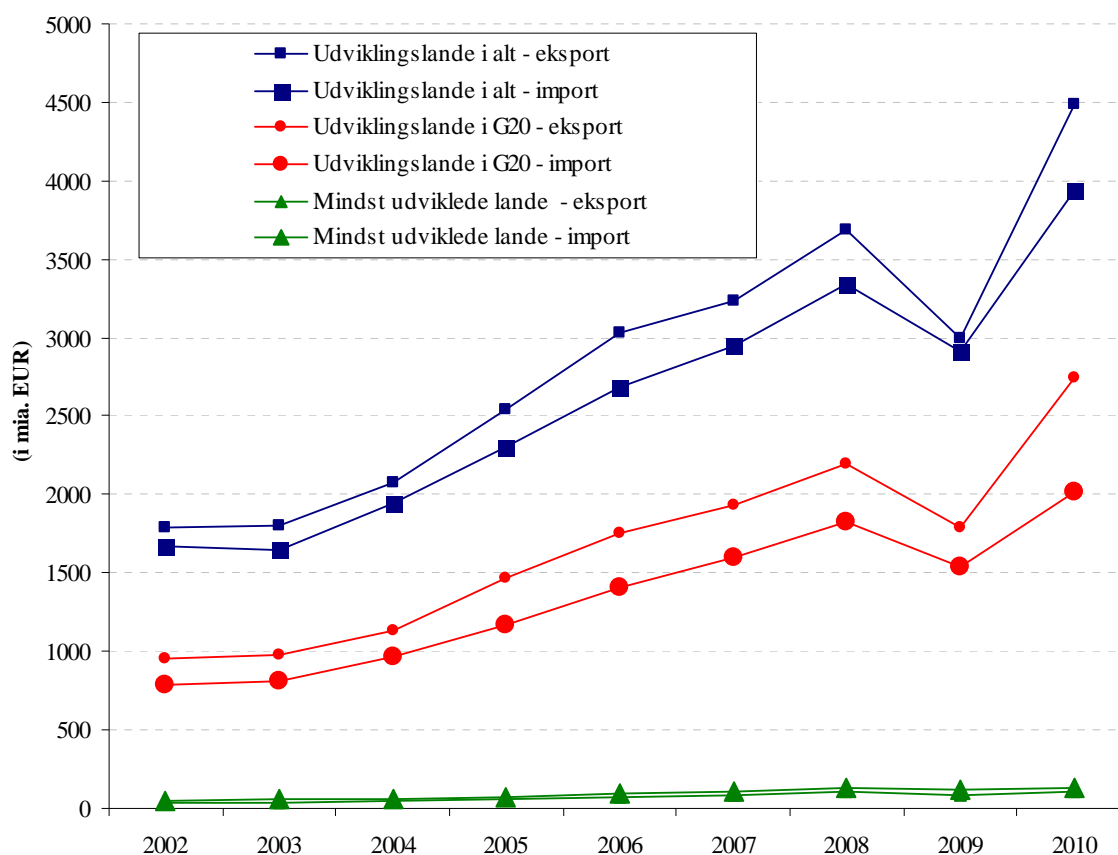
Verdensøkonomien forandres i et hidtil uset tempo. Mange lande har med held forvaltet mulighederne ved et åbent handelssystem til at fremme deres eksport af industriprodukter og tjenesteydelser i forhold til traditionel råvareeksport og opnå vedvarende vækst i BNP. Kina er blevet verdens største eksportør efter EU og den tredjestørste økonomi efter EU og USA. Indien, Brasilien og andre vækstøkonomier følger en lignende kurs. De har tiltrukket udenlandske direkte investeringer (FDI) og er nu selv vigtige globale investorer. De nye vækstøkonomier fører an i den globale vækst og anerkendes som vigtige økonomiske og politiske aktører på internationalt plan. De er i færd med at styrke deres tilstedeværelse i fattigere lande og deres forbindelser med dem. For første gang i nyere tid tegner udviklingslandene som helhed sig for mere end halvdelen af verdenshandelen. Den globale økonomiske og finansielle krise har fremskyndet skiftet i de økonomiske magtfaktorer fra udviklede lande til de nye vækstøkonomier, som nu betragtes som en del af løsningen på krisen.

³ Artikel 208 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde kræver, at Unionen tager hensyn til målene for udviklingssamarbejdet, heriblandt især afskaffelse af fattigdom, i forbindelse med iværksættelse af politikker, der kan påvirke udviklingslandene.

⁴ "Forbedring af virkningen af EU's udviklingspolitik: En dagsorden for forandring", KOM(2011) 637 af 13.10.2011.

⁵ "Menneskerettigheder og demokrati i centrum for EU's optræden udadtil - en mere effektiv tilgang", KOM(2011) 886 af 12.12.2011.

Udviklingslandenes handelsmæssige resultater

Kilde: IMF

Disse ændringer har bidraget til at hjælpe flere hundrede millioner mennesker ud af fattigdommen, men ikke alle udviklingslande har haft de samme gevinster. Især de mindst udviklede lande er blevet yderligere marginaliseret⁶. Selv om BNP og handel er vokset betydeligt i nogle af dem, skyldes dette hovedsagelig en stigning i olie- og råvareeksport med begrænsede resultater for fattigdomsbekæmpelsen. Mange af de mindst udviklede lande er blevet stadig mere afhængige af nogle få eksportprodukter, især råvarer⁷. Men nogle af de mindst udviklede lande som f.eks. Bangladesh og Cambodja har registreret gode fremskridt, der er styret af deres speciale inden for lavteknologiske produkter, hovedsagelig tekstiler. Visse lande i Afrika, der ikke eksporterer olie/råvarer, har også klaret sig godt i de seneste 10 år og har endog udvidet deres tjenesteydelser. Rwanda har siden 2001 haft en gennemsnitlig årlig stigning i eksporten på 19 %, hvilket delvis skyldes et program, der skal fremme eksporten af landbrugsvarer, såsom kaffe, og tiltrække turisme, ledsaget af en høj økonomisk vækst og en gradvis forbedring af indikatorerne for menneskelig udvikling. Et andet eksempel er Kap Verde, som i 2007 gjorde sig fri af gruppen af mindst udviklede lande og blev placeret i kategorien af mellemindkomstlande i den nederste halvdel takket være en god makroøkonomisk forvaltning og styring, herunder en gradvis åbning af handelen og integration i verdensøkonomien.

⁶ Tilsammen tegner de sig for 0,6 % af verdens BNP i 2010, mod 0,7 % i 2000.

⁷ Gennemsnitligt udgør tre eksportprodukter over 75 % af deres samlede eksport. I 8 mindst udviklede lande er denne andel over 95 %.

Mellem gruppen af mindst udviklede lande og de nye vækstlande er landenes præstationer varierede, navnlig med hensyn til omfanget af indenlandske reformer og deres integration i verdensøkonomien.

2.2. Konklusioner vedrørende handels- og investeringspolitikker for udvikling

Handelsliberalisering har været et centralt element i vellykkede vækst- og udviklingsstrategier. Intet land har været i stand til at understøtte væksten på lang sigt uden at være integreret i verdensøkonomien. Adgang til markeder i udlandet giver større stordriftsfordele og specialisering, mens adgang til billigere og mere varieret input, herunder en mere effektiv service, åbner for nye produktionsmuligheder. Udenlandske direkte investeringer er også blevet et vigtigt grundlag for økonomisk vækst og eksportresultater (f.eks. udgør udenlandske datterselskaber i dag 75 % af Kinas handel). Åbenhed over for mobilitet for personer kan bidrage til en overførsel af færdigheder på samme måde som investeringer i udviklingslande, især med diasporasamfundenes rolle in mente⁸.

Handel er en nødvendig forudsætning for udvikling, men det er ikke tilstrækkeligt. Handel kan bidrage til at fremme vækst og bekæmpe fattigdom, afhængigt af den økonomiske struktur, en passende planlægning af handelsliberaliseringsforanstaltninger og supplerende politikker. Indenlandske reformer er en forudsætning for at kunne opretholde handels- og investeringsdrevet vækst. De mindst udviklede landes økonomiske resultater begrænses ikke kun af lidet diversificerede økonomier og eksportgrundlag, uhensigtsmæssig infrastruktur og tjenesteydelser eller mangel på de fornødne kvalifikationer, men også af politiske faktorer forbundet med dårlig forvaltning, korrupcion og svig, manglende beskyttelse af menneskerettigheder og gennemsækelighed, ringe administrativ kapacitet, ineffektive skattepolitikker og omfattende skatteunddragelse, utilstrækkelige omfordelingsmæssige instrumenter, ringe social- og miljøpolitiske rammer, sårbarhed over for negative virkninger af klimaændringer, ikke-bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, sikkerhedstrusler og manglende stabilitet.

Hvis handel skal bidrage til udvikling, forudsætter det langt mere end en sænkning af toldsatserne. Moderne og udviklingsvenlig handelspolitik skal behandle en kompleks række spørgsmål, der spænder fra handelslettelser på lokalt og regionalt plan til tekniske, sociale og miljømæssige regler, respekt for de grundlæggende rettigheder, foranstaltninger til fremme af investeringer, beskyttelse af intellektuel ejendomsret, regulering af tjenesteydelser, konkurrencepolitik og åbenhed og markedsadgang inden for offentlige indkøb. Fremskridt på disse områder kan fremme gennemsigtighed, forudsigelighed og ansvarlighed, som er væsentlige aspekter for inklusiv udvikling og fattigdomsbekæmpelse, som ikke kan skabes af toldnedsættelser alene. Endelig er der behov for aktive politikker, der skal minimere handelsliberaliseringens negative virkninger.

Den stigende mangfoldighed i udviklingslandene forudsætter en større differentiering i udformningen og gennemførelsen af EU's politikker. Vækstøkonomier og mindre velstående økonomier har ikke længere ens potentiale, behov og mål, og der er således brug for en anderledes politisk tilgang. Politik skal udformes omhyggeligt for at afspejle forskellige situationer. På handelsområdet bør der gives prioritet til lande, som uden ekstern bistand ville

⁸ "En samlet strategi for migration og mobilitet", KOM(2011) 743 af 18.1.2011 og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indrejse- og opholdsbetingelser for virksomhedsinternt udstationerede tredjelandsstatsborgere, KOM(2010) 378 af 13.7.2010.

have begrænsede udsigter for langsigtet vækst og bæredygtig udvikling, navnlig de mindst udviklede lande og andre lande, der har størst behov, på linje med, hvad der er foreslået inden for udviklingspolitikken⁹. Samtidig er vi ved at optrappe vores engagement med de nye vækstlande som nævnt i meddelelsen fra 2010 om handel, vækst og globale anliggender. Men EU's forbindelser med disse lande ændrer karakter og fokuserer mindre på udvikling og mere på nye former for partnerskab baseret på gensidige interesser og fordele samt et ligeligt fordelt globalt ansvar¹⁰.

3. HVAD HAR VI UDRETTET HIDTIL?

I meddelelsen fra 2002 om handel og udvikling blev der givet tilsagn om at tilbyde udviklingslandene bedre adgang til EU-markedet, at tilvejebringe passende finansiering til handelsrelateret bistand og at gøre handelsaspektet til en central del af udviklingsstrategierne. Disse tilsagn gik ud på at bruge handelsaftalerne til at fremme større markedsadgang, støtte den regionale integration og forbedre handelsreglerne med henblik på at fremme udviklingen. EU-markedet giver størst adgang for udviklingslandene. Med undtagelse af brændstoffer importerer vi mere fra de mindst udviklede lande end USA, Canada, Japan og Kina tilsammen. Vi har levet op til vore forpligtelser, ofte i en førerposition på globalt plan. Men vi kan stadig gøre det bedre.

3.1. Innovative autonome ordninger

Vi har etableret to nye præferenceordninger som led i den generelle toldpræferenceordning (GSP)¹¹:

- **Alt undtagen våben-ordningen (EBA) fra 2001 var radikal, idet den åbnede EU-markedet for mindst udviklede lande uden toldsats eller toldkontingenter.** Ti år senere har EBA vist sig at være en effektiv drivkraft for at øge de mindst udviklede landes eksport til EU-markedet. EU's import fra de mindst udviklede lande steg mere end 25 % hurtigere end importen fra lande uden præferenceordninger (den bangladeshiske tekstileksport er et iøjnefaldende eksempel)¹². På den anden side er virkningen på diversificeringen af eksporten blandet. Udnyttelsesgraden kan stadig forbedres. Konkurrencepresset fra mere udviklede partnere, der er omfattet af præferenceordningen (som absorberer mere end 40 % af præferenceeksporten under GSP), samt præferenceerosionen er blevet stærkere, hvilket betyder, at der er behov for en reform af GSP-ordningen (se punkt 4.1.1).
- **GSP+-ordningen, som blev oprettet i 2006, er et stærkt innovativt værktøj i EU's handelspolitik til støtte for bæredygtig udvikling, som specifikt er rettet mod sårbare udviklingslande.** Med de supplerende præferencer er ordningen et stærkt incitament til lande, som forpligter sig til at gennemføre de vigtigste internationale konventioner om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder,

⁹ KOM(2011) 637.

¹⁰ Det Europæiske Råds konklusioner af 16.9.2010.

¹¹ GSP-arrangementet blev revideret i 2006 med henblik på at omfatte flere produkter, forenkle reglerne og øge forudsigeligheden. Reformen øgede eksporten i de præferenceberettigede lande og de udenlandske direkte investeringer og støttede diversificeringen af eksporten i mange lande.

¹² Caris, *midtvejsevaluering af EU's GSP*, 2010.

miljøbeskyttelse og god regeringsførelse. Der er i øjeblikket 16 støttemodtagere¹³, og næsten alle landene har med ordningen øget deres eksport til EU med tilsvarende fordele i indkomsterne. En udfordring for fremtiden er at udvide adgangskriterierne og incitamenterne og at styrke overvågningen af den effektive gennemførelse af de vigtigste internationale konventioner.

Vi har også gjort en betydelig indsats for at lette anvendelsen af de eksisterende præferenceordninger:

- **De nye GSP-oprindelsesregler, der trådte i kraft i 2011¹⁴, imødegår kritikken om, at de stive oprindelsesregler hindrer udviklingslandene i at udnytte EU's præferenceordning til fulde.** De nye regler er enklere og lettere at overholde. De indeholder udvidede indkøbsmuligheder med nye muligheder for regional og tværregional kumulation mellem landene. De mindst udviklede lande har fordel af yderligere fleksibilitet, som går udover det niveau, de fleste andre udviklede lande tilbyder i deres egne GSP-lignende ordninger. Der er desuden foreslået bedre regler som led i forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA) (se punkt 3.3).
- **I 2004 indledte Kommissionen en onlinetjeneste for potentielle eksportører i udviklingslandene vedrørende de praktiske aspekter i forbindelse med at opnå adgang til EU-markedet – Eksporthejpedesken¹⁵.** Eksporthejpedesken giver detaljerede oplysninger om EU's importtold, oprindelsesregler, toldprocedurer, tekniske krav etc. Dette er et enestående redskab på verdensplan, som dog i højere grad kunne anvendes af de mindst udviklede lande.

3.2. Førende i Aid for Trade (AfT)

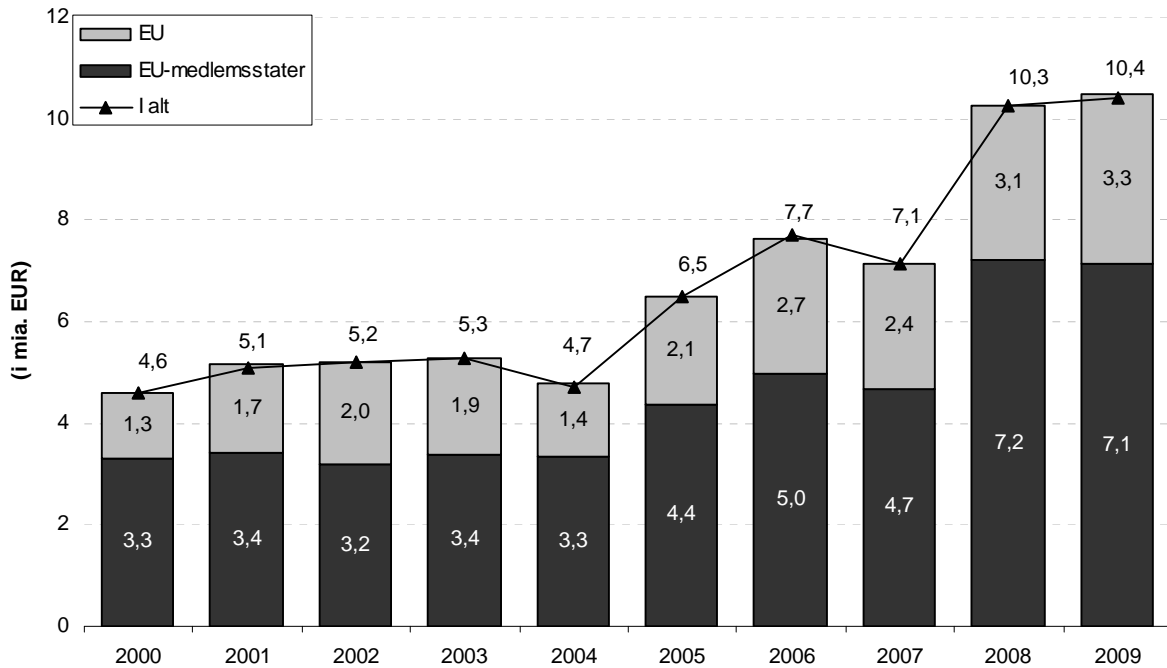
- **EU og medlemsstaterne har været drivkraften bag den globale Aid for Trade-indsats og tegner sig for mere end en tredjedel af de globale handelsstrømme.** I 2007 vedtog EU en fælles strategi med medlemsstaterne. EU har øget sine bestræbelser og er nået op på 10,5 mia. EUR i 2009, hvilket er over vores mål. Mere end en tredjedel af EU's udviklingsbistand støtter nu handelsrelaterede behov. Det er dog stadig bekymrende, at de mindst udviklede lande kun modtager en begrænset del af den handelsrelaterede bistand (22 %). EU har arbejdet på at styrke effektiviteten ved at fremme en bedre overensstemmelse med handelsmulighederne, bl.a. gennem øget international kohærens og overvågning, selv om det skal anerkendes, at der er stadig behov for yderligere fremskridt.

¹³ Armenien, Aserbajdsjan, Bolivia, Kap Verde, Colombia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Georgien, Guatemala, Honduras, Mongoliet, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru.

¹⁴ Rådets forordning (EF) nr. 1063/2010 af 18.11.2010.

¹⁵ www.exporthejpedesken.eu.

EU's samlede Aid for Trade (EU og medlemsstaterne)

3.3. En ny bilateral og regional indsats

Som opfølgning på Cotonouaftalen indledtes der i 2002 forhandlinger med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene) med henblik på at indgå økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA). En omfattende regional ØPA er blevet undertegnet og anvendes midlertidigt i Cariforumlandene i Vestindien. EU har forhandlet foreløbige ØPA'er med andre lande og regioner for at sikre kontinuiteten i samhandelen, efter at Cotonou-præferencerne udløb ved udgangen af 2007. Forhandlingerne om udvidede aftaler fortsættes nu med alle regioner. Mens ratifikationen af de foreløbige ØPA'er afventes, blev der vedtaget midlertidige foranstaltninger i december 2007¹⁶. I september 2011 foreslog Kommissionen, at disse markedsadgangsordninger efter 2013 udelukkende skulle opretholdes for de lande, som tager de nødvendige skridt til ratificering af deres respektive ØPA¹⁷.

I 2006 blev der med meddelelsen om det globale Europa¹⁸ iværksat en række nye forhandlinger om frihandelsaftaler (FTA) med mere avancerede udviklingslande og regioner. Drøftelser pågår med Indien og Mercosur. På grund af langsomme fremskridt som led i region-til-region-tilgangen med ASEAN foregår forhandlingerne nu bilateralt med Singapore og Malaysia. Vi har også afsluttet forhandlingerne om omfattende frihandelsaftaler med Peru, Colombia og Mellemamerika og desuden med Ukraine.

EU har altid søgt at fremme den regionale integration især som et middel til at overvinde ulemperne ved små og opsplittede markeder, at gøre landene mere attraktive for udenlandske direkte investeringer, og anspore til økonomisk vækst. Vore aftaler med Centralamerika og Cariforum har i høj grad støttet de regionale integrationsprocesser, men vi har indset behovet for at tilpasse vores strategi i de tilfælde, hvor den politiske vilje eller regionale kapacitet ikke

¹⁶ Rådets forordning (EF) nr. 1528/2007 af 20.12.2007.

¹⁷ KOM(2011) 598 af 30.9.2011.

¹⁸ "Det globale Europa - i konkurrencen på verdensmarkedet" - KOM(2006) 567 af 4.10.2006.

var stærk nok. I nogle tilfælde er vi nødt til at arbejde videre på et bilateralt grundlag som et skridt på vejen mod den langsigtede målsætning om aftaler mellem regioner uden dog at hindre andre regionale partnere i at tilslutte sig, når de er klar. Vi har afsat betydelige midler til regional integration, selv om resultaterne ofte ikke har levet op til forventningerne. Et centralt problem er den begrænsede kapacitet i regionale organisationer til at udarbejde levedygtige projektforslag, som støttes af deres medlemmer.

3.4. Et blandet globalt billede

EU tog initiativ til at indlede Doharunden af multilaterale handelsforhandlinger i 2001. Men 10 års forhandlinger har endnu ikke udmøntet sig i en aftale. Selv en foreløbig aftale om en pakke af foranstaltninger til de fattigste lande synes vanskelig at opnå. Vi har gjort en stor indsats for at fremskynde forhandlingerne, herunder gennem fremsættelse af enestående tilbud med betydelige fordele for udviklingslandene, det være sig i form af markedsadgang eller discipliner vedrørende landbrugsstøtte. Vi har gentagne gange fremlagt kompromisforslag. Men strukturproblemer kombineret med manglende engagement fra en række WTO-medlemmer har betydet, at det ikke har været muligt at nå frem til en aftale om nøgleparametre.

Tilsagnet fra starten af den globale økonomiske og finansielle krise om at afstå fra protektionisme, som EU har slået kraftigt til lyd for, var mere vellykket, selv om det stadig er nødvendigt med påpasselighed¹⁹. EU støttede også optagelsen af en række udviklingslande i WTO (f.eks. for nylig Samoa og Vanuatu).

4. OPGAVER FOR DET NÆSTE TIÅR

Vi bygger videre på de seneste resultater og bestræbelser, samtidig med at vi også lærer af erfaringerne, hvor fremskridtet har ikke været så vellykket som forventet, og EU vil optrappe indsatsen for at hjælpe de lande, der har størst behov for at høste fordel af mere integrerede markeder i verden. Denne succes vil afhænge af udviklingslandenes medbestemmelse og vilje til at gennemføre de nødvendige interne reformer. Der skal gøres en stor indsats inden for de multilaterale rammer, hvor vores indsats på vegne af de mest trængende lande endnu ikke modsvares af andre store handelsmagter.

4.1. Hvad kan Europa tilbyde?

EU bør koncentrere sin indsats om de fattigste og mest sårbare lande og sørge for, at disse bestræbelser er tilpasset deres behov og begrænsninger, samtidig med at der sikres sammenhæng og komplementaritet mellem handels- og udviklingspolitikker og andre politikker.

4.1.1. Mere målrettede præferencer

Kommissionen har foreslået en reform af GSP-arrangementet for at sikre, at tilsvarende præferencer er til fordel for de lande, der har størst behov²⁰. Revisionen tager hensyn til de stadig større forskelle mellem udviklingslandene og deres forskellige behov, og foreslår en

¹⁹ Se EU's Eighth Report on Potentially Trade Restrictive Measures (oktober 2010-september 2011): http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/october/tradoc_148288.pdf.

²⁰ KOM(2011) 241 af 10.5.2011.

gennemgang af kriterierne for støtteberettigelse og gradueringsmekanismerne for at sikre, at kun de mindst udviklede lande, lavindkomstlande og mellemindkomstlande i den nederste halvdel faktisk drager fordel af ordningen i sektorer, hvor der er brug for støtte. Forudsigeligheden for erhvervslivet vil også blive styrket på grundlag af en åben ordning og mere gennemsigtige procedurer for nødvendige tilpasninger med passende overgangsperioder.

En pakke til fremme af handelen for mindre virksomheder i udviklingslande

Små virksomheder er rygraden i økonomien i mange udviklingslande, navnlig den store uformelle sektor, og de lider uforholdsmæssigt under komplekse administrative procedurer og mangel på information, uddannelse, forbindelser eller adgang til finansiering. For at løse disse problemer vil følgende initiativer vil blive taget i betragtning:

- **Formidle flere praktiske oplysninger om handelspolitik og markedsinformation.** Som et supplement til EU's eksporthjælpedesk vil vi støtte et multilateralt initiativ om åbenhed i handelen for at give ensartede oplysninger om alle markeder. Dette er især nyttigt for syd-syd-handel og regional handel.
- **Fremme brugen af værktøjer til beskyttelse af intellektuel ejendom blandt små producenter og landbrugere** for at hjælpe dem til at maksimere den økonomiske værdi af deres varer ved at udvikle og beskytte produktidentitet og -kvalitet under anvendelse af varemærker, geografiske betegnelser, mønstre og modeller²¹.
- **Uddanne netværk af små diaspora-virksomheder i EU** (f.eks. vedrørende handelsprocedurer, standarder, adgang til finansiering) med henblik på at yde et positivt bidrag til udviklingen i deres oprindelseslande.
- **Fremme dialogen med små og mellemstore virksomheder** inden for rammerne af SMV-finansieringsforummet om Afrika i 2011 og det aftalememorandum, der blev undertegnet med Den Afrikanske Union den 30. november 2011.
- **Lette adgangen til finansiering for små eksportører/forhandlere fra udviklingslandene.** Vi er parat til at støtte de internationale finansieringsinstitutters arbejde på området samt den behovsanalyse, som G20 i øjeblikket gennemfører i lavindkomstlande²².
- **Udvide den forenklede procedure for opnåelse af bevis for oprindelse.** Handelspræferencer anvendes i mindre omfang for mindre transaktioner, hvilket til dels skyldes det høje costbenefitforhold ved opnåelsen af et oprindelsesbevis. Reformen af GSP-oprindelsesreglerne i 2011 giver mulighed for en forenklet procedure baseret på selvcertificering til alle sendinger, der bygger på forudgående registrering hos eksportøren. Hvis dette system fungerer tilfredsstillende, vil vi overveje at udvide det til andre præferenceordninger.
- **Støtte små virksomheders deltagelse i samhandelsordninger, der sikrer merværdi for producenterne, herunder dem, der opfylder**

²¹ Se kommende meddelelse fra Kommissionen "Strategi for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande".

²² G20-topmødet i Cannes - afsluttende erklæring, "Building Our Common Future: Renewed Collective Action For The Benefit Of All", af 4.11.2011.

bæredygtighedskriteriet (f.eks. fair, etisk eller økologisk handel) og de geografiske oprindelseskriterier i udviklingssamarbejde med tredjelande. Dette kan være en effektiv måde for producenterne at differentiere deres produkter på, få større forhandlingsstyrke og opnå højere priser.

4.1.2. Mere målrettet Aid for Trade

Vi vil fortsat tilskynde udviklingslandene til at indarbejde handel i deres udviklingsstrategier. Aid for Trade kan være medvirkende hertil, og vi vil fortsætte vore bestræbelser for at forbedre programmeringen og gennemførelsen af denne bistand.

- **Forbedre komplementariteten mellem handels- og udviklingspolitik:** Når der med handelspolitiske foranstaltninger skabes øgede muligheder for vore partnere blandt udviklingslandene (f.eks. ØPA'er, den nye GSP-ordning, nye oprindelsesregler), vil vi være rede til at tilbyde Aid for Trade for at hjælpe dem med at udnytte de nye muligheder. Instrumenter som f.eks. sektorprogrammer eller budgetstøtte kan sammen med de nødvendige økonomiske reformer medvirke til at udnytte handels- og investeringsmuligheder²³. Ud over de geografiske programmer kan nye tematiske programmer anvendes til at ledsage handelsliberalisering²⁴.
- **Fokusere på mindst udviklede lande.** Vi bør opretholde en effektiv støtte for at blive bedre til at identificere, prioritere og gennemføre Aid for Trade på grundlag af den -styrkede integrerede ramme, der er udviklet af flere donorer, og som hjælper de mindst udviklede lande med at udvikle samhandelen.
- **Fokusere på små erhvervsdrivende.** Vi bør sikre, at små erhvervsdrivende, herunder små landbrugere, har passende adgang til Aid for Trade for at lette deres deltagelse på de eksterne markeder.
- **Intensivere økonomiske partnerskaber, dialoger om regulering og samarbejdet med erhvervslivet.** Udveksling af EU-erfaringer kan hjælpe vore partnerlande med at forvalte deres nationale reformer (se punkt 4.2) og få adgang til EU-markedet. Det nye partnerskabsinstrument, som Kommissionen har foreslået, kan støtte sådanne initiativer, navnlig i vækstøkonomier, og bidrage til at skabe nye former for samarbejde med lande, som efterhånden gør sig fri af bilateral udviklingsbistand.
- **Revidere vores tilgang til at støtte regional integration.** Der skal fortsat være fokus på kapacitetsopbygning i både regionale og nationale myndigheder med ansvar for integration, men samtidig bør vi tackle disse spørgsmål mere strategisk i den politiske dialog med udviklingslandene. Der kunne også udformes specifikke regionale programmer vedrørende Aid for Trade inden for områder som handelsfremme og konnektivitet. Vi er indstillet på at støtte de regionale organisationer, der strømliner deres sammensætning, således at de bedre afspejler den økonomiske og politiske virkelighed.

²³ "EU's fremtidige tilgang til budgetstøtte til tredjelande", KOM(2011) 638 af 13.10.2011.

²⁴ Det tematiske program for "globale almene goder og udfordringer" i det instrument for udviklingssamarbejde, som Kommissionen har foreslået inden for rammerne af "Det globale Europa: en ny strategi for finansieringen af EU's opræden udadtil", KOM(2011) 865, 7.12.2011 omfatter bl.a. støtte til udformning og gennemførelse af handelspolitik og handelsaftaler, bistand til integrering i det multilaterale handelssystem, fremme af investeringsforbindelser mellem EU og partnerlande og -regioner.

- **Ruste borgerne til forandring:** Politikker vedrørende kvalifikationer og uddannelse, arbejdstagerrettigheder og social beskyttelse er særligt relevante for de fattigste og mest sårbare befolkningsgrupper, herunder kvinder og børn, navnlig med hensyn til handelsmæssige reformer. Denne dimension skal derfor integreres fuldt ud i EU's udviklingssamarbejde i overensstemmelse med EU's fortsatte støtte til ordentligt arbejde, menneskerettigheder og social beskyttelse²⁵.
- **Forbedre støttens effektivitet:** Aid for Trade skal følge de principper og forpligtelser, der er aftalt i forummerne på højt plan om bistandseffektivitet²⁶. Som aftalt under Busan-forummet bør Aid for Trade fokusere på resultater og virkninger for at opbygge produktionskapacitet, bidrage til at afhjælpe markedssvigt, styrke adgangen til kapitalmarkederne og fremme tilgange, der kan afbøde de risici, som den private sektors aktører er udsat for. Bedre koordinering mellem EU-donorerne er af afgørende betydning. Det vil desuden være nødvendigt at forbedre samarbejdet med andre traditionelle og nye donorer fra lande uden for EU. Vi vil desuden, som aftalt på mødet i Busan, fokusere på gennemførelsen af forpligtelser på nationalt plan og støtte det nye inklusive globale partnerskab for effektivt udviklingssamarbejde²⁷.

4.1.3. Supplerende instrumenter til fremme af udenlandske direkte investeringer

Mens de udenlandske direkte investeringer i og fra udviklingslandene er steget kraftigt i de seneste ti år, er denne stigning i høj grad gået uden om de lande, der har størst behov, på grund af dårlige økonomiske udsigter og ugunstige vilkår. Investorerne har behov for stabile, gennemsigtige og forudsigelige lovrammer. EU kan medvirke til at forbedre erhvervs klimaet gennem Aid for Trade og en række instrumenter i forbindelse med udenlandske direkte investeringer, som med de udvidede beføjelser i Lissabontraktaten nu er underlagt EU's handelspolitik, et område, hvor EU har enekompetence²⁸.

- **Bestemmelserne i EU's frihandelsaftaler giver investorerne større retssikkerhed** vedrørende markedsadgang og betingelserne for at kunne operere. Vi integrerer sektorer (f.eks. telekommunikation, transport, bankvæsen, energi, miljøtjenester, bygge- og anlægsvirksomhed og distribution), som kan bidrage til at skabe et gunstigt miljø for erhvervslivet og udvikle infrastrukturer. EU viser fleksibilitet og forståelse for vore partners behov i disse forhandlinger: kun sektorer, der udtrykkeligt er anført, indgår i forhandlingerne, og landenes ret til at regulere og indføre begrænsninger og restriktioner bevares.
- **Beskyttelse af investeringer gennem bilaterale investeringsaftaler kan også styrke FDI-potentialet**, da en sådan beskyttelse giver yderligere garantier og øger retssikkerheden for investorerne. EU-medlemsstaterne har allerede et stort netværk af bilaterale investeringsaftaler med udviklingslandene. Vi agter gradvist at anvende investeringsbeskyttelsesaftaler på EU-plan, enten som led i igangværende frihandelsforhandlinger eller som selvstændige aftaler. Vi er indstillet på at

²⁵ KOM(2011) 637.

²⁶ Rom 2003, Paris 2005, Accra 2008, Busan 2011.

²⁷ Busan-partnerskabet for effektivt udviklingssamarbejde, 4. forum på højt plan om bistandseffektivitet, Busan, Republikken Korea, 29.11.2011-1.12.2011.

²⁸ I sin meddelelse "Etablering af en samlet europæisk international investeringspolitik", KOM(2010) 343 af 7.7.2010, har Kommissionen skitseret målsætningerne for EU's fremtidige investeringspolitik.

undersøge anmodninger fra partnere i udviklingslande, der er interesserede i denne mulighed.

- **EU's blandingsmekanismer (mekanismer for blanding af lån og gavebistand) kan anvendes til at tiltrække indenlandske og udenlandske investeringer i udviklingslandene²⁹.** Gavebistand vil blive kombineret med f.eks. lån eller risikovillig kapital til at støtte de strategiske investeringers finansielle levedygtighed. Det er vores mål, at en større andel af støtten skal ydes gennem sådanne innovative finansielle værktøjer under de nye finansielle instrumenter, der indgår i den flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020³⁰. Anvendelsen af disse finansielle instrumenter vil blive vurderet fra sag til sag i lande, hvor gældsberedygtigheden er skrøbelig. Andre instrumenter, som vil blive taget i betragtning, omfatter garantier, privat egenkapital og offentlig-private partnerskaber. Der vil blive søgt samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank og medlemsstaternes eller andre udviklingsfinansieringsagenturer. Der er også brug for større sammenhæng med handels- og investeringsaftaler.

4.1.4. Omfattende og differentierede bilaterale/regionale aftaler

Med dagsordenen for det globale Europa³¹ vil vi sigte mod omfattende frihandelsaftaler og fortsat tage hensyn til vore partners udviklingsniveau ved at tilbyde fleksible tilgange, som tilpasses de enkelte landes behov og kapacitet.

Vi vil søge at afslutte ØPA-forhandlinger med alle interesserede AVS-stater og -regioner i overensstemmelse med Cotonouaftalens mål om at støtte en større regional integration og desuden modernisere vores økonomiske forbindelser og bruge handel til at sætte skub i den økonomiske vækst. Det er på høje tid, at der endelig skabes sikkerhed og forudsigelighed for de erhvervsdrivende. Jo før disse aftaler indgås, jo hurtigere vil de begynde at skabe fordele i udviklingssammenhæng³². Hvis AVS-landene ønsker det, vil de økonomiske partnerskabsaftaler omfatte tilsagn vedrørende tjenesteydelser, investeringer og handelsrelaterede områder, som indgår i Cotonouaftalen som vigtige drivkræfter for vækst. Hvis det viser sig umuligt at indgå omfattende og regionale aftaler, kan der indføres aftaler med variabel geometri eller aftaler i flere hastigheder. Vi bekræfter tilbuddet om fri adgang til EU-markedet og forbedrede oprindelsesregler for de AVS-lande, som tidligere har modtaget Cotonou-handelspræferencer, mens AVS-landene delvist og gradvist liberaliserer deres markeder. Vi har fremlagt pragmatiske løsninger, som vi stadig er parate til at justere, for de resterende hindringer i forhandlingerne baseret på det grundlæggende princip, at de økonomiske partnerskabsaftaler skal leve op til visionen i Cotonouaftalen om at fremme udviklingen i AVS-landene og -regionerne. Lande, der ikke er rede til at påtage sig de forpligtelser, der følger af WTO-forenelige aftaler, kan vælge at drage fordel af GSP, hvis de er berettigede hertil. Dette vil imidlertid ikke give de samme muligheder som de økonomiske partnerskabsaftaler, især hvad angår regional integration, øgede investeringer og bedre erhvervsmiljø.

²⁹ F.eks. EU-trustfonden for Infrastrukturer i Afrika, naboskabsinvesteringsfaciliteten og den latinamerikanske investeringsfacilitet og investeringsfaciliteten for Centralasien.

³⁰ KOM(2011) 865.

³¹ KOM(2006) 567 af 4.10.2006.

³² Når AVS-staterne har indgået en økonomisk partnerskabsaftale, kan andre AVS-stater naturligvis søge at tiltræde denne aftale.

Som reaktion på det arabiske forår har EU også annonceret et partnerskab for demokrati og fælles velstand, som går langt videre end markedsadgang, med henblik på at uddybe integrationen med landene i det sydlige Middelhavsområde og fremme menneskerettigheder, god regeringsførelse og demokratiske reformer³³. Vi vil indlede forhandlinger om vidtgående og brede FTA'er med Egypten, Tunesien, Jordan og Marokko. Vi vil også skabe tættere handelsmæssige forbindelser med de østlige nabolande Armenien, Georgien og Moldova . Det endelige mål er at skabe et område med fælles velstand og tilbyde lande i begge regioner mulighed for at deltage i EU's indre marked, når betingelserne herfor er opfyldt³⁴.

4.1.5. En værdibaseret handelspolitisk dagsorden for at fremme bæredygtig udvikling

Et af de grundlæggende mål for EU er at sikre, at økonomisk vækst og udvikling går hånd i hånd med social retfærdighed, herunder grundlæggende arbejdsstandarder, og en bæredygtig miljøpraksis, hvilket også skal fremmes gennem eksterne politikker. En sådan indsats er især relevant i en udviklingssammenhæng, hvor landene står over for alvorlige udfordringer.

GSP+-ordningen er EU's vigtigste handelspolitiske instrument til fremme af en bæredygtig udvikling og god regeringsførelse i udviklingslandene. Kommissionen har foreslået at gøre ordningen mere tiltrækkende ved at fjerne graduering for de begunstigede lande, lempe de økonomiske deltagelseskriterier og give landene mulighed for at ansøge når som helst. Samtidig skal kontrol- og tilbagetrækningsmekanismerne styrkes for at sikre en effektiv gennemførelse af de tilsagn, der er indgået af de begunstigede lande.

EU's nye FTA'er indeholder automatisk bestemmelser om handel og bæredygtig udvikling. Målet er at inddrage partnerlandene i en samarbejdsproces med civilsamfundet og at skabe bedre overensstemmelse mellem indenlandske og internationale arbejds- og miljøstandarder. Bestemmelserne giver også mulighed for uafhængige og upartiske undersøgelser. Når disse aftaler træder i kraft, bliver vi nødt til at sørge for, at disse mekanismer anvendes effektivt og yder passende støtte til udviklingssamarbejdet.

Vi er indstillet på at foretage bedre analyser af handelsinitiativernes virkninger for EU og vore handelspartnere, herunder udviklingslandene³⁵. Vi vil sikre, at de analyser, der udføres ved udformningen af ny politik (konsekvensanalyser), eller som led i forhandlingerne om en aftale (bæredygtighedsvurderinger) eller gennemførelsen heraf (efterfølgende analyser), omfatter alle væsentlige økonomiske, sociale, menneskerettigheds- og miljørelaterede virkninger og bygger på en bred høring af de relevante aktører. Disse analyser bør også bidrage til at udforme ledsagende Aid for Trade-foranstaltninger.

Vi har vedtaget foranstaltninger til at fremme bæredygtig forvaltning af nogle vigtige naturressourcer såsom træ og fisk, der forhandles i EU³⁶. Vi vil hjælpe vore partnere blandt udviklingslandene med at gennemføre disse ordninger, således at de kan øge deres

³³ "Et partnerskab for demokrati og fælles velstand med det sydlige Middelhavsområde", KOM(2011), 200 af 8.3.2011.

³⁴ "En ny tilgang til nabolande i forandring", KOM(2011) 303 af 25.5.2011.

³⁵ KOM(2010) 612.

³⁶ "Tømmerforordningen" (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 995/2010 af 20.10.2010) og "forordningen om ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri" (Rådets forordning (EF) nr. 1005/2008 af 29.10.2008).

potentiale for bæredygtig vækst. Vi vil også samarbejde med andre lande, som er vigtige markeder for naturressourcer, for at fremme tilsvarende standarder.

Vi vil fremme afskaffelsen af toldmæssige og ikke-toldmæssige hindringer for handel med varer og tjenesteydelser, der kan skabe miljømæssige fordele. Dette vil støtte indsatsen for at sikre udviklingslandene bedre adgang til grøn teknologi.

Handelsincitamentet udspringer ikke blot af myndighedernes indsats, men også af en holdningsændring på markedet i retning af mere bæredygtige produkter. Private bæredygtighedsordninger (f.eks. fair, etisk eller økologisk handel) kan være en effektiv metode til at fremme bæredygtig og inklusiv vækst i udviklingslandene³⁷. De offentlige myndigheder kan fremme disse initiativer. Vi vil i højere grad støtte producenter i udviklingslande, der deltager i ordninger med henblik på bæredygtig handel. Dette skal ske ved at fremskynde samarbejdet yderligere, herunder Aid for Trade-foranstaltninger, forbedre overvågningen af sådanne aktiviteter og fortsat tilskynde partnerlandene til at fremme retfærdig og etisk handel. Vi ønsker også at fremme fair og etiske indkøbsvalg i offentlige myndigheder i Europa som led i den kommende revision af direktiverne om offentlige indkøb.

Virksomhedernes sociale ansvar spiller også en stadig større rolle på internationalt plan, da virksomhederne kan bidrage til bæredygtig og inklusiv vækst ved at tage mere hensyn til menneskerettigheder og sociale og miljømæssige virkninger i deres aktiviteter. Vi tilskynder erhvervslivet og vore handelspartnere til at tilslutte sig de internationalt anerkendte retningslinjer og principper på dette område³⁸, f.eks. OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. I vore aftaler indarbejder vi også bestemmelser om at fremme ansvarlig forretningsskik blandt investorer.

4.1.6. Hjælp til sårbare lande med at forbedre deres modstandsdygtighed og reaktion på kriser

De mindst udviklede lande og andre sårbare lande er mere udsat for kriser, der kan true deres langsigtede udviklingsbestræbelser, navnlig lande med en primært eksportdrevet vækststrategi. Faktisk kan globale råvareprischoke eller hjemlige naturkatastrofer, der ofte er forårsaget af klimasårbarhed, skabe alvorlige betalingsbalancevanskeligheder, hvis eksportindtægterne falder eller importpriserne stiger. Vi kan hjælpe med til at gøre disse lande mere modstandsdygtige over for eksterne chok og øge deres beredskabskapacitet:

- **Naturkatastrofer kan have store negative virkninger på forsyningskæder, handel og økonomisk aktivitet.** Efter oversvømmelserne i juli 2010 foreslog EU at indrømme Pakistan yderligere præferencer, men det viste sig, at denne fremgangsmåde ikke udløste en tilstrækkeligt hurtig reaktion. Den medførte også betænkeligheder, da de eventuelle virkninger af handelsfordrejning ville kunne påvirke andre fattige lande. I fremtiden vil vi søge at anvende midlertidige undtagelser fra oprindelsesreglerne for kriseramte lande i de nye GSP-oprindelsesregler. For at styrke vores katastrofeberedskab i disse lande vil vi forsøge at indregne handelsmæssige sårbarheder i de behovsvurderinger, der gennemføres inden for rammerne af EU's humanitære bistandspolitik. EU også bidrager til at udvikle innovativ indeksbaseret forsikring mod vejrrisiko i partnerlandene. Derved

³⁷ Bidrag til bæredygtig udvikling: Hvilken rolle spiller fairtrade og handelsrelaterede ngo-garantiordninger for bæredygtighed?, KOM(2009) 215 af 5.5.2009.

³⁸ "En ny EU-strategi 2011-2014 for virksomhedernes sociale ansvar" KOM(2011) 681 af 25.10.2011.

kan vi tage ved lære af vellykkede eksempler på, hvordan man tager højde for skiftende vejrforhold og dermed forbundne risici på det finansielle marked, f.eks. gennem anvendelse af katastrofeobligationer til sikring mod finansielle risici for de nationale budgetter i forbindelse med jordskælv.

- **Flere udviklingslande er plaget af konflikter, der ofte hænger sammen med kontrol af naturressourcerne.** Kommissionen har fremlagt udkast til direktiver om offentliggørelse af oplysninger om betalinger til regeringer fra udvindings- og træ- og papirindustri både for virksomheder på EU's fondsbørser³⁹ og for andre store EU-virksomheder⁴⁰. Dette er det første skridt i retning af et mere gennemskueligt investeringsmiljø, som kan mindske risikoen for korruption og skatteunddragelse. På grundlag af erfaringerne med Kimberley-processen, gennemsigtighedsinitiativet for udvindingsindustrien (EITI), retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT) og tømmerforordningen vil vi også undersøge mulighederne for at forbedre gennemsigtigheden i hele forsyningskæden, herunder aspekter af nødvendig omhu (due diligence). Samtidig går vi ind for større støtte til og udnyttelse af OECD's nyligt ajourførte retningslinjer for multinationale virksomheder og OECD's henstillinger om rettidig omhu og ansvarlig forvaltning af forsyningskæden – aspekter, der også skal udbredes til ikke-OECD-lande. Sideløbende vil vi fortsat samarbejde med og støtte udviklingslandene i deres bestræbelser på at udvikle bæredygtig minedrift, kendskab til geologi og god regeringsførelse med hensyn til forvaltning af naturressourcer⁴¹.
- **De svingende råvarepriser har konsekvenser for de offentlige budgetter i partnerlandene.** Vi kan hjælpe partnerlandene med at gøre brug af markedsbaserede forsikringsmekanismer som f.eks. markedet for råvarefutures til at sikre sig mod indtægtstab. På grundlag af sårbarheds-FLEX-mekanismen (V-FLEX), som blev oprettet i 2009 for at afbøde virkningerne af de globale fødevarer- og finanskriser i AVS-landene, vil vi arbejde på at oprette en ny bufferordning, som skal fokusere på udefra kommende påvirkninger med en tværnational dimension⁴².

4.2. Indenlandske reformer og god regeringsførelse er afgørende for handelsbaseret vækst

Den vigtigste drivkraft for økonomisk vækst findes først og fremmest på nationalt plan. God regeringsførelse er afgørende for udviklingen af den private sektor og en vedvarende handels- og investeringsdrevet vækst. Det begynder med stabile politiske institutioner og politisk praksis, et uafhængigt retssystem, beskyttelse af menneskerettigheder, gennemsigtighed i de offentlige finanser, regler og institutioner samt en klar afstandtagen fra svig og korruption. Politik, love og institutioner, der støtter udviklingen af den private sektor,

³⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF af 15.12.2004 om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/EF.

⁴⁰ Forslag til et direktiv om årsregnskaber, konsoliderede finansielle oversigter og tilhørende rapporter visse typer virksomheder, KOM(2011) 684.

⁴¹ Meddelelse om imødegåelse af udfordringerne på råvaremarkederne og med hensyn til råstoffer, KOM(2011) af 25.2.2011.

⁴² Fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme for finansiering af EU-samarbejdet med staterne i Afrika, Vestindien og Stillehavet og de oversøiske lande og territorier for perioden 2014-2020 (den 11. europæiske udviklingsfond).

ordentligt arbejde og konkurrenceevnen på eksportmarkederne er også afgørende. Der er brug for indenlandske reformer for at skabe bedre forsyningskapacitet og kapitalgrundlag (herunder menneskelig kapital) med henblik på at nedbringe transportomkostningerne, øge landbrugets og industriens produktivitet, forbedre gennemførelsen af visse arbejds- og miljøstandarder og skabe et bedre investeringsklima. Dette er afgørende for at afbøde potentielle tab i toldindtægter og give plads for de nødvendige tilpasninger ved hjælp af effektive beskatnings- og omfordelingsværktøjer og sikkerhedsnet. Det er afgørende for at forvandle fordelene ved økonomisk vækst til effektiv udryddelse af fattigdom.

Ekstern bistand og handelsaftaler kan støtte denne proces. Reformvenlige kræfter i mange lande søger faktisk at indgå bilaterale eller regionale handelsaftaler for at fastholde deres egen nationale dagsorden og reformer. For at være effektive bør sådanne aftaler indeholde bestemmelser, der fremmer gennemsigtighed, forudsigelighed og ansvarlighed.

Medbestemmelse er en afgørende betingelse for succes. Løsningerne kan ikke påtvinges udefra. I sidste ende skal udviklingslandene selv træffe deres egne valg. Peru og Colombia, Mellemerika og Cariforumlandene har valgt en kvalitativ ændring og indgået ambitiøse aftaler med EU, der medfører strukturelle ændringer i deres økonomier, således at de ikke længere er afhængige af unilaterale handelspræferencer. Disse aftaler vil bidrage til at konsolidere nogle af de vigtigste reformer, som landene i Latinamerika har gennemført siden importsstitutionspolitikens tid. Dette er et klart eksempel på, at den politiske vilje betyder mere end udviklingsniveauet, idet lande som Haiti og Honduras, Nicaragua ikke er blandt de rigeste.

4.3. Den multilaterale dagsorden indtil 2020

Et stærkt multilateralt handelssystem er afgørende for udviklingslandenes langsigtede interesser, både i kraft af regelsættet og den markedsadgang, som det garanterer på alle vigtige markeder. Markederne er i stigende grad beliggende i udviklingslandene. For første gang i nyere tid opvejer syd-syd-handelen nord-syd-handelen, selv om der er betydeligt flere hindringer for syd-syd-handelen end for adgangen til de udviklede landes markeder⁴³. Multilaterale forhandlinger er derfor af stor betydning. Vi må sørge for, at de igangværende forhandlinger fører til resultater, etablere et solidt grundlag for fremtidige forhandlinger og forfine det multilaterale system, således at handel kommer til at fungere mere effektivt for udvikling.

4.3.1. Virkeliggørelse af udviklingsdimensionen i Dohaudviklingsdagsordenen (DDA)

Den multilaterale dagsorden er stadig en prioritet for EU. Dohaudviklingsdagsordenen står i alvorlig grad i stampe, men kan qua sit store potentiale for udviklingslandene generelt og de mindst udviklede lande i særdeleshed ikke opgives. EU er fortsat engageret i Dohaudviklingsdagsordenen og den specifikke pakke for de mindst udviklede lande. Vi mener, at WTO-medlemmerne så vidt muligt skal fortsætte forhandlingerne i 2012 og fremover og f.eks. behandle områder af betydning for udviklingsdimensionen såsom handelslettelser, ikke-toldmæssige hindringer og bilæggelse af tvister.

⁴³ Næsten tre gange flere iflg. beregningen i P. Kowalski og B. Shepherd (2006): "South-South Trade In Goods", OECD Trade Policy Working Papers, nr. 40.

En aftale om handelslettelser giver betydelige udviklingsmæssige fordele ved at sikre konsekvente reformer i alle WTO-medlemslande for at lette handelen både på hjemmemarkedet og på eksportmarkederne. Mens det vil være til gavn for alle WTO-medlemmer, ville det være særlig nyttigt for udviklingslandene og navnlig indlandsstaterne. Gennemførelsen vil blive tilpasset de enkelte landes behov og kapacitet og om nødvendigt støttet af ekstern bistand. En snarlig afslutning af forhandlingerne vil være til gavn for alle.

Vi vil fortsat arbejde for konkrete resultater til fordel for de mindst udviklede lande. Vi er ikke tilfredse med, at WTO-medlemmerne stadig ikke har gennemført de eksisterende beslutninger om told- og kvotefri adgang, som er en forudsætning for at skabe nye, sikre handelsmuligheder for de mindst udviklede lande. Det er også vigtigt at nå til et positivt resultat for bomuld i landbrugsforhandlingerne. På grundlag af den seneste reform af oprindelsesreglerne vil vi arbejde for større sammenhæng i præferenceoprindelsesreglerne for de mindst udviklede lande, herunder større gennemsigtighed, enkelhed og forbedret markedsadgang. På den ottende WTO-ministerkonference i december 2011 blev der vedtaget en fritagelse for så vidt angår tjenesteydelser fra de mindst udviklede lande. Fritagelsen giver WTO-medlemmerne mulighed for at give de mindst udviklede lande præferenceadgang til deres markeder for tjenesteydelser og er det første skridt mod en pakkedløsning for de mindst udviklede lande.

Ud over forhandlingerne under Dohaudviklingsdagsordenen, og for at så mange lande som muligt kan drage fordel af ordningen, vil vi fortsat støtte og fremme de mindst udviklede landes optagelse i WTO og aktivt bidrage til revision af tiltrædelsesretningslinjerne med henblik på at vedtage passende henstillinger herom inden juli 2012. Vejen mod tiltrædelse er en nyttig proces og en drivkraft for reformer, men den er ofte lang og krævende. Integriteten af WTO's regler skal bevares, men samtidig vil vi fortsat vise tilbageholdenhed med hensyn til markedsåbning og bistå de mindst udviklede lande med at vedtage og gennemføre nye discipliner. Ved gennemgangen af de mindst udviklede landes behov og krav i relation til gennemførelsen af WTO-aftalen om handelsrelaterede aspekter af den intellektuelle ejendomsret (TRIPS) vil vi se positivt på anmodninger om forlængelse af den tidligere gennemførelsesfrist, nemlig 2013, og om passende teknisk bistand.

4.3.2. Et solidt grundlag for fremtiden

Vores absolutte prioritet må være at bevare og styrke det multilaterale handelssystem. En svækkelse af WTO ville være til skade for de mindste og svageste medlemmer. Dette er særlig vigtigt i krisetider, hvor fristelsen til at ty til protektionisme er stor.

Det nuværende dødvande i forhandlingerne om Dohaudviklingsdagsordenen viser en grundlæggende svaghed i WTO, som ikke har udviklet sig i takt med den økonomiske virkelighed. Den omfattende ændring i den relative økonomiske indflydelse blandt de vigtigste handelspartnere er endnu ikke fuldt ud afspejlet i WTO-systemet. Der er et stadig større misforhold mellem det bidrag, som de store vækstøkonomier yder til det multilaterale handelssystem, og de fordele, de opnår. Dette påvirker i stadig højere grad de fattigere lande, som oplever, at kløften mellem dem og de nye vækstlande udvides. Denne tendens var allerede markant, da Dohaudviklingsdagsordenen blev iværksat, og er siden blevet betydeligt mere udtalt, og tendensen forventes at fortsætte i fremtiden.

Spørgsmålet om differentiering og vækstøkonomiernes rolle skal behandles i det multilaterale systems interesse og til gavn for udviklingen. Vækstøkonomierne bør i større

grad vise vejen frem og påtage sig et større ansvar for at åbne deres markeder for de mindst udviklede lande gennem præferenceordninger, men også på et ikke-diskriminerende grundlag for resten af WTO-medlemmerne, hvoraf fire femtedele er udviklingslande.

Efter vores opfattelse indebærer dette ikke, at der skabes fuld gensidighed i tilsagnene over for de udviklede lande som et resultat af Dohaudviklingsdagsordenen, men større sammenhæng mellem deres bidrag og de fordele, de opnår med systemet.

4.3.3. Nye udfordringer

Udviklingslandene drager fordel af stærke og klare multilaterale regler. Handelshindringer i den moderne globaliserede økonomi handler i stadig mindre grad om toldsatser og langt mere om unødigt byrdefulde eller indbyrdes uforenelige retlige foranstaltninger, som ofte er langt vanskeligere at tackle for de fattigste udviklingslande og lande med meget begrænset administrativ kapacitet.

Der skal i højere grad fokuseres på, hvordan handel går i spænd med andre spørgsmål af stor betydning for de fattigste udviklingslande. Dette har allerede været tilfældet, hvad angår relationen mellem handel og fødevarerikkerhed, især efter G20's og FN's opfordringer - som endnu ikke er opfyldt - til permanent at ophæve fødevarereksportrestriktioner eller afgifter for Verdensfødevarerprogrammets køb af fødevarer til humanitære formål. Der kan også gøres mere f.eks. for at forbedre gennemsigtigheden af fødevarerelaterede eksportrestriktioner, under hensyntagen til deres virkninger og høring af andre WTO-medlemmer. Fattige udviklingslande står også over for andre globale udfordringer som f.eks. at sikre tilstrækkelige og pålidelige energiforsyninger eller tilpasse deres økonomiske systemer til de globale klimaændringer og trusler mod deres naturressourcer samt at fremme og beskytte konkurrenceevnen for deres virksomheder på det globale marked. WTO-medlemmer vil blive nødt til at udvise større opmærksomhed om disse vigtige spørgsmål i de kommende år. Et effektivt samarbejde med vækstøkonomierne vil være af afgørende betydning.

5. KONKLUSION

De stadigt flere vækstøkonomier sender et kraftigt signal om, at udviklingen er mulig, og at åbne markeder i en stadig mere integreret verdensøkonomi spiller en vigtig rolle i denne proces. Mange udviklingslande lakker dog stadig bagud. De har brug for hjælp, og EU skal fastholde og udbygge sit stærke engagement med et klarere fokus på de lande, der har størst behov.

Støtten kan ydes i form af et partnerskab, hvor udviklingslandene også skal træffe valg og tage ansvar med henblik på at konsolidere de langsigtede fordele af handel og investeringer. Medbestemmelse og god regeringsførelse er af central betydning i denne forbindelse. Vi vil yde støtte via udviklingssamarbejde og tilbyde handels- og investeringsaftaler, som understøtter og konsoliderer de institutionelle ændringer, der er afgørende for udviklingen.

Hvis man ser længere fremad, skal alle parter tilpasse sig de forandringer i den økonomiske magtbalance, som vi har oplevet gennem de seneste ti år. For første gang opvejer syd-syd-handelen i dag nord-syd-handelen. Mange udviklede lande og vækstlande mangler stadig at tilpasse sig EU's åbenhed over for handel med de fattigere udviklingslande. Derfor har vi brug for både multilaterale tiltag, herunder Dohaudviklingsdagsordenen, og en grundig gennemgang af grundlaget for multilaterale forhandlinger. De store vækstøkonomier

skal i større grad vise vejen frem og tage ansvar i det multilaterale handelssystem i systemets interesse og til gavn for den globale udvikling.

På konferencen om de mindst udviklede lande i Istanbul i maj 2011 satte man sig et ambitiøst mål om at fordoble de mindst udviklede landes andel af den globale eksport inden 2020. Den tilgang, der er beskrevet i denne meddelelse, kan bidrage til opfyldelsen af dette mål. Dette bør afspejles på kommende store internationale møder, navnlig UNCTAD XIII i Doha i april 2012 og Rio+20-konferencen for bæredygtig udvikling i juni 2012, hvor den nye kurs for en grøn økonomi skal udstikkes.